

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejeto v redakciji: 10. maja 1919. Rok prijavitelja 15 dni pred izidom. List izhaja vsakega ponedeljka. Cena 100 denarjev. Letna 12000 denarjev. Podpisna cena 1000 denarjev. Za izdajo listu v tujini 1500 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom 1800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 2000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 2200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 2400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 2600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 2800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 3000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 3200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 3400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 3600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 3800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 4000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 4200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 4400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 4600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 4800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 5000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 5200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 5400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 5600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 5800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 6000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 6200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 6400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 6600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 6800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 7000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 7200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 7400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 7600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 7800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 8000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 8200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 8400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 8600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 8800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 9000 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 9200 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 9400 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 9600 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 9800 denarjev. Za izdajo listu v tujini s poštom in davki 10000 denarjev.

Resna beseda.

Zivimo v resnem, usodopolnem času, ko se odločuje naša bodočnost. Zdi se, kakor da so se zaratile proti nam vse zle moči, da nam razrušijo komaj upostavljeno mlado državo. Naši sovražniki so na delu. Ne delajo očito, ampak prikrito, delajo z zlobo in zvišajo, kakor so je le oni zmogli.

Sem koroški begunec in sem imel priložnost, spoznati to njihovo delo. In kakor so delali na Koroškem, tako delajo sedaj na Stajerskem in Kranjskem. Suntajo povsod zoper našo Jugoslavijo in skušajo med ljudstvom vzbuditi nezadovoljnost z novimi razmerami. Posledice se že kažejo. Kmet godrnja že sedaj čez visoke davke in toži, da ni petroleja in uzigalic, delavec se hudi čez visoke cene, vpklicani nočejo oditi k croznim vajam in vojaki odhajajo na dom, češ, da so že dosti dolgo služili in se nočejo več vojskovati. Povsod se samo zabavlja, največ po gostilnah, kjer je še vedno dosti pijače, če tudi je draga. Pa čez koga se zabavlja? Ali mar čez one, ki so krivi strašne vojske in nje zlih posledic? O ne! Ne zabavlja se čez Nemce-povzročitelje vojske, ne čez krivce sedanjega gorja, ne čez vojne oderuhe in dobičkarje, tudi ne čez pohlepne, nenasiitljive Nemce, ki bi nam radi požrli naše najlepše okraje, zabavlja se čez slovenske duhovnike, učitelje, uradnike in advokate, zabavlja se čez župane in sploh naše najboljše moze, ki nesebično delajo in se z vsjo vnemo trudijo za zboljšanje sedanjih razmer, češ, to so tisti „hecarji“ in „vampelni“, ki so vsega krivi. Te mora se spraviti proč, pa bo mir in vse dobro. Boljševiki moramo postati, le potem bo bolje.

Tako se govori, tako se je govorilo tudi na Koroškem. S takim govorjenjem so širili med ljudstvom nezadovoljnost od Nemcev in nemčurjev dobro plačani breznačajni ljudje in - dosegli so svoj namen. Ko se je boljševiški duh že močno razširil in je nezadovoljnost postala že splošna, ko so začeli omahovati tudi naši vojaki, takrat pa so Nemci udarili in zasedli vse slovenske kraje Koroške. Je bilo to veselje za naše nemčurje! To se je pilo in plesalo! A gorje ubogemu zavednemu slovenskemu ljudstvu. Je kmalu občutilo, kako mu hočejo pomagati nemški - boljševiški vojniki. Njih prvo delo je bilo ropanje. A niso ropali pri nemških grofih in grajščakih, tudi ne pri premožnih in velikih nemških in nemčurskih posestnikih, tudi ne pri bogatih nemških in nemčurskih trgovcih in vojnih dobičkarjih, ki so med vojsko stiskali in izrabljali ubogo ljudstvo in so si s svojim oderuštvom pridobili tisočake in tisočake, ne, vse te so pustili lepo pri miru, njih premoženja se niso dotaknili; vsaj so bili njih zavezniki in od njih najeti in plačani.

Pač pa so ropali pri malopremožnih slovenskih kmetih, po cerkvah in župniščih, cropali so slo-

venske učitelje in uradnike ter jim odnesli se ono malo imetja, kar so imeli; po nekod so pustili samo prazne stene.

Potem se je pričelo preganjanje in zapiranje. A niso iskali raznih hudobnežev, tatov in goljufov, vojnih dobičkarjev in oderubov, ne, začeli so loviti, pretepati, pobijati in zapirati naše najboljše ljudi, ki niso ničesar zakrivali in so imeli edino ta „greh“ na sebi, da so vedno pošteni bili in svojega rodu in svoje vere niso nikdar zatajili. Na stotine slovenskih mož in fantov, žen in deklet so odgnali ter jih zaprli po ječah, kjer zdaj od glada hirajo in umirajo.

Tako so Nemci delali na Koroškem in to hočejo doseči tudi na Stajerskem in Kranjskem. Zato pošiljajo po deželi okoli svoje dobro plačane agente, ničvredne ljudi, ki naj netijo med ljudstvom nezadovoljnost ter odvračajo naše fante od vojaške službe, vse to le iz namena, da bi si pripravili pot, da dobi v svojo last še nezasedene lepe naše slovenske kraje. Zato pozor pred takimi hujskači! To so plačani ljudje, ki pripravljajo sovražniku pot v deželo vašo. Ko sovražnik pride, bodo oni prvi, ki se mu bodo pridružili in pomagali ropati domove vaše. - Pravijo, da so boljševiki, pa so samo plačani hlapeci nemškega nacionalizma in nemškega Kapitalizma. Nemške kapitaliste ščitijo in jim hočejo pomagati, da bi dobili v roke našo zemljo in da bi se naprej mogli izsesavati naše slovensko ljudstvo. Nastopajte odločno proti takim zapeljivcem!

Res, v naši državi ni vse tako, kakor bi si želeli, pa pomislimo, da je Jugoslavija še mlada država, ki se še le zida na razvalinah pogorele Avstrije. Predno pa iz pogorišča vzrase nova hiša, nova stavba, je treba velikega truda, velikega dela. Kar naenkrat ne gre. Podobna je Jugoslavija mlademu gospodarju, ki je prevzel gospodarstvo od zanikar-nega očeta; prevzel čez mero dolgov, razpadla poljpa, zanemarjena polja, prazne kašte in prazne hleve. Kako težko se godi tako mlademu gospodarju. Kako skrben, kako priden mora biti, da se obdrži na posestvu in leta in leta se mora truditi, predno si opomore. In še veliko dela bude stalo, predno bude v naši mladi državi vse prav urejeno. Pomislimo tudi, da smo imeli vojsko, strašno vojsko, v kateri se je skozi štiri leta samo podiralo in uničevalo in so ravnno naše slovenske dežele bile hudo prizadete. Ali more zdaj kar naenkrat dobro biti? To ni mogoče! Zato ne zabavljajmo, ampak pomagajmo, ne podirajmo, ampak gradimo in Jugoslavija se bo razvila v mogočno državo, na katero bomo še vsi ponosni, postala bo nam ljub dom, v katerem se bomo vsi dobro počutili. Pogoji za to so dani. Tisti pa, ki so med nami nezadovoljni, pa naj se le podajo v Nemško Avstrijo. Bodo videli, kakšne dobrote bodo tam uživali. Pa veliko denarja naj vzamejo s seboj, ker vlada

tam se vse drugačna draginja in davkov in dolgov bo treba plačevati, da bo joj!

Koroški begunec.

Zaupnikom in pristašem slovenjgraškega in gornjegrajskega okraja.

Od več strani se mi je javilo, da se nekateri moji najboljši pristaši in zaupniki hudujejo nad tem, da nisem šel kot njih zastopnik v predstavništvo v Beograd, češ, da niso zaslužili radi neomajanega zapiranja od mojega javnega delovanja, da sem jih sedaj, kakor nekateri trde, zapustil. Vsled tega očitanja sem primoran javno pojasniti, da nisem šel v predstavništvo le radi tega, ker bi ne zamogel uspešno opravljati dveh tako odgovornih mest kot po-verjenik in kot poslanec. Vsakdo, ki pozna velikansko delo, ki se je izvršilo od prevrata na šolskem polju, mora pritrčiti, da sem le vestno ravnal, se odpovedal odposlanstvu in posvetil vse svoje moči le šolstvu, katero zahteva toliko dela, da moram zanemarjati celo svojo družino, katere navadno po 2 ali 3 tedne niti ne vidim. Sicer pa se lahko volnici, sedaj kakor poprej, vedno obračajo s svojimi željami do mene, katerim bodem po možnosti ustregel in zastopal vsikdar niti težnje.

Dr. Karl Verstovšek, poverjenik.

Osebno-dohodninski in vojni davek.

(Na naslov davčnih okrajnih oblasti.)

Razni nemški in nemškutarski vojni dobičkarji se na vse kriplje branijo plačati vojni davek, kateri jim je bil pred kratkim predpisan. Pridno vlagajo rekurze, tožijo in moledujejo kot Abrahamovi sinovi, češ, kakšna krivica se nam je zgodila, ne moremo plačati takšnih zneskov; zahtevajo, da se jim vojni davek zniža ali da ga vsaj lahko odplačujejo v obrokih. Vse to pa delajo z namenom, oškodovati našo državo za marsikateri tisočak. Res je sicer, da znašajo predpisani vojni davki velike svote, pa so le vendar drobtinica proti velikanskim dobičkom, ki so si jih napravili „ubogi“ vojni dobičkarji tekom vojne. Saj je danes marsikateri trgovec, ki je imel pred vojno dolgove, danes milijonar. In ravno takšni se najbolj protivijo plačati vojni davek. Da se jim ne godi nikaka krivica, navedemo par slučajev: Nek mariborski veletrgovec, ki se prišteva tudi med nemške vodje, ki ga je vojska rešila poloma ter je danes

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

Prevajal Franjo Kunsčarski: preložil za „Slov. Gospo-darja“ A. B.

(Dalej.)

„Ne tako!“ odgovori stavec. „Pojdite z menoj! Vrla človeka sta; nočem, da bi se mučila s hojo. - Mladi tovariš ne sme prej odtod, dokler ste mu ne povrnejo moči. Videl bom, kaj bi lahko storil, da poplačam tvoje plemenito požrtvovalnost.“

„Imamo še nekaj steklenic starega španskega vina, ki bi mrtvaka spravil pokoncu“, pristavi hlapec. „To je edino zdravilo, katerega potrebuje. Le počakaj, prijateljica, čez eno uro ga ne poznaš več.“

„Oh, gospoda!“ jeclja deklica. „Storita, kakor vama velela krščansko srce; komaj govorim od ginenosti, ko vidimo vajino dobrotljivost. Tisočkrat vama hvala, blaga gospoda!“

Od obeh strani podpiran od gospoda in služabnika, se je Janez počasnih korakov opotekal odtod. Ko so prišli na vrh, je deklica stopila k služabniku in ga tiho vprašala:

„Povejte mi, prijatelj, ali je vaš gospod zdravnik?“

„Zdravnik?“ je odgovoril hlapec. „On je bil major kirurg pod Napoleonom. Midva sva odrezala več rok in nog, kot jih more na to pot in to gotovo ni malo.“

„Ali zna tudi oči zdraviti?“

„Seveda, pa še dosti boljše, nego sedanji zdravniki. Malo jih je ostalo od junaških tovarišev iz Španije, sicer bi jih še veliko hodilo okrog, ki se mu imajo zahvaliti za pogled.“

„Potem ga morate prav lepo prositi, naj pogleda Janezove oči. Bog ve, mogoče, da jih ozdravi.“

„Bodite brez skrbi, to gotovo stori. Vojake ima rad. Janez ne pojde tako kmalu odtod.“

„Ako morete kaj storiti zanj in dobro besedo izpregovoriti zanj, vam bom zelo hvaležna.“

„Se prositi me ni treba, jaz bom že storil, kar treba. Le pogledajte, je že dosti boljši, ga že skoro ne podpiram več.“

Stopili so čez hišni prag ter bili v sobi, ki je bila olupšana z lepim pohištvo. Stavec je peljal ubozelega slepca k širokemu naslončau ter ga posadil s hrbotom proti luči. Potem je izročil ključ hlapecu, ki je šel veselo iz sobe ter se takoj nato vrnil s steklenico in kozarec. Mimogrede je deklici pošepetal na uho:

„To je vino, ki vzbuja mrtvake; boste že videli.“

Katrica ni prav razumela, kaj je hotel reči s tem: vsa račvedna je gledala starega gospoda, ki je mladeniču nastavljal na usto čašo svetlordeče tekočine in mu rekel:

„Izpiite to v malih požirkih, prijatelj; pokregčalo vas bo!“

„Moj Bog! Kaj pa je to?“ je vzkliknil slepec, čudeč se, potem ko je bil izpil tekočino. „Kako to oreje po životu! - Hvala, hvala! - Lačen sem.“

„Le počasi, prijatelj, ne prehitro“, je rekel stavec gospod. „Zdaj obvežemo vašo nogo in si potem oglemdmo oko. Pođi sem, hčerka moja, skoro sem pozabil na tebe, drago dete. Sedi sem na stol, Karel, ti pa daj deklici kozarec vina!“

Med tem, ko se je hlapec zabaval s Katrico in je hvalil čudodelno špansko vino, je bil stavec mladeniču obvezal nogo. Zdaj mu je umil oči z neko tekočino ter jih potem namazal z belo mažo. Ko je bil to storil, je šel k oknu in spustil zagrinjalo, da je umil svetlobo. Nato je zopet stopil k voaku in mu rekel:

„Prijatelj, odprite oči in poizkusite, ako moreta kaj razločevati.“

Janez je odprl oči in molčal nekaj časa, a ko prav ga je stavec vprašal, ako kaj vidi. Videti je bilo, da z ugaslimi očmi nekaj išče.

Zdajci na glas zakriči, vstane in gre z iztegnjenimi rokami proti deklici, ki je bila planila pokoncu in tresoč se v mrzličnem pričakanju videla, da se ji bliža. Hotela mu je steči v nročje, a hlapec jo je zadržal.

Slepec je stopil k njej ter ji z negotovimi kretnjami podal roko ter vzdihnil s tresočim glasom:

„Katrica, Katrica, nisem slep! Zdaj je vendar

večkratni milijonar, si je pred kratkim kupil veliko dvonadstropno hišo, katera je stala gotovo čez 150 tisoč K v času, ko je imel plačilni nalog dostavljen. A sedaj se izgovarja, da mu ni mogoče takoj plačati, ker nima toliko premoženja, da je v hudih denarnih stiskah, ne dobi posojila in bogve kaj še vse. S čim pa je tedaj plačal kupnino za kupljeno hišo, ali morda s knofi? Drugi, kateri je bil pred vojno ubožnejši kot kak vajncec, je danes posestnik več hiš, poseduje lepe vinograde ter ima sedaj sam več vajncec, tudi ta je postal naenkrat „ubog“, nima niti toliko, da bi plačal za njega res skromni vojni davke. Tretji trgovec pa, kateri razen hiš v Mariboru poseduje celo graščino z lepimi in mnogimi posevci, ta še ima gotovo mnogo tisočakov, oziroma stotisočakov v gotovini, tudi ta naenkrat toži, kakšna krivica da se mu godi, da ne more plačati takšnega zneska, da se mu isti vsaj zniža ali da bo vsaj v obrokah plačeval. In takšnih „siromakov“, ki hočejo goljufati našo državo, je mnogo, mnogo tukaj po naši lepi Štajerski in menda tudi Kranjski niso brez njih. In zakaj smo to navedli? Zato, ker davčne okrajne oblasti preveč rađe verjamejo takšnim nemškim hinavskim ptičkom. Najraje se vojnim dobičkarjem zvišajo davke, znižajo, oziroma odpravijo pa tistim, ki imajo manj kot 3000 K letnih dohodkov. Kajti s tem se ne bo zgodila vojnim dobičkarjem nikakšna krivica, ubožnejšim slojem pa bi se mnogo pomagalo. Upamo, da bodo zanaprej davčne okrajne oblasti opreznije in da bodo tam zahtevale, kjer je kaj in še celo veliko, ne pa tam, kjer še včasih ni denarja za kruh ali sol, še manj pa za kaj drugega potrebnega!

Bodimo oprezni.

Neoyrgljivo dejstvo je, da so bili vsi naši dosežani politični in vojaški neuspehi nujen nasledek naše popustljivosti in prizanesljivosti.

Ko so v jeseni leta 1918 zasedle jugoslovanske čete Spodnji in Zgornji Rož na Koroškem, so začeli nemurji takoj uganjati na them protidržavno propagando; začeli pa so se tudi oboroževati in vsakemu je moralo biti jasno, da se pripravljajo na aktiven napad in da bodo v slučaju sovražne protiakcije padli z orožjem po jugoslovanskem civilnem prebivalstvu in vojaštvu.

Opozarjali smo merodajne faktorje na pretečo nevarnost, a bili smo v njihovih očeh pretirani bojazljivci in plašni zajci.

Prišla pa je prva nesrečna katastrofa dne 7. januarja t. l. in takrat so pri vpadu nemških tolpe v Borovljah in v celem Spodnjem Rožu streljali Nemci in nemčurji iz svojih hiš s puškami in strojnimi na naše domače prebivalstvo ter na posamezne vojake in jugoslovanske čete.

V očigled temu dejstvu smo bili prepričani, da bo ta žalostna, vsled skrajne malomarnosti merodajnih faktorjev nastala katastrofa tudi največjim zakrknjenem odprla oči; a bridko smo se varali!

V Velikovecu, na Prevaljah, v Guštanju in v Dravogradu ter sploh v celem, od naših čet zasednem koroškem ozemlju so bili Nemci in nemčurji od prvega do zadnjega fanta in moža oboroženi z robnimi granatami, puškami in strojnimi in akoravno so naši zaupniki na merodajnih mestih opetovano opozarjali na sovražno oboroženo silo in zahtevali nujne odpomoči, je ostalo vse pri starem in merodajne osebe so se našim zaupnikom še porogljivo pomehovale in očitno protežirale zagrizene Nemce in nemčurje pred zavednimi Slovenci.

Ni čuda, da so se Nemci in nemčurji, ki so se „našim“ javno sicer prilizovali kot jugoslovanski državljani, na skrivnem pa ruvali proti naši novoustavljani državi in se pripravljali na odpor, o naših merodajnih faktorjih izražali, da tako finih, prijazenih in postrežljivih ljudi Velikovec in Pliberk še nista videla.

S takimi izjavami so naši narodni nasprotniki pritiskali odločilnim faktorjem na čelo pečat narodne nezanesljivosti, če ne celo narodnega izdajalstva.

Je res. Zopet bom videl mater, deda in Pavelčka. Vidim celo, da imaš okrog vratu rdečo ruto.“ Deklica ga je objela z nerazumljivimi besedami, ki so bolj kazale pritožbo nego veselje.

A stari gospod ji je iztrgal mladeniča in jo je prisilil, da je zopet mirno sedla na klop. Slepeu je zopet privezal senčilo pred oči in ga vprašal:

„Pravite, da ste videli, da ima vaša prijateljica rdečo ruto okrog vratu. To se mi zdi nemogoče, ali se ne motite?“

„Drugega ne vidim, kot sivo senco.“ je odgovoril vojak. „A ko sem začel oslepevati, sem opazil, da se rdeča barva v temi vidi mnogo slabše kakor druge, zato vem, da je ruta rdeča.“

„To sem si mislil“, je rekel stari gospod. „Sedaj pa le previdno naprej.“

In k hlapecu obrnivi se, je rekel: „Karel, pelji tovariša v kuhinjo, da bo pojedel nekaj mesa in kruha; pol obroka, ne več! Potem ga pelji v zadnji sobo in ga spravi v posteljo, da si odpočije. Reci dekli, naj tudi deklici prinese kaj jesti.“

Ko je bil hlapec z vojakom odšel skozi vrata, je Katrica glasno ihtela starcu padla k nogam in mu nemo objela kolena, Katere je močila z vročimi solzami. Hotel jo je vzdigniti, a ona se mu je upirala, in dvignivše k njemu žareče modre oči, je rekla:

„Gospod, gospod! Bog vas bo blagoslovil, da ubogim kmetom izkazuje tako dobrot. Ne morem povedati, kaj čutim, a rada bi deset let prej umrla, ako bi vam to podaljšalo življenje. In za to, ker hočete Janezu ozdraviti oči, vi angel božji, bodeva slehri dan molila za vas in šla na božjo pot!“

(Konec prihodnjih.)

Ti merodajni faktorji so se izključno gibali — med našimi najstrupenejšimi sovražniki. Narodna družba jim je bila tuja.

Prišla pa je druga nesrečna katastrofa dne 2. majnika t. l. in v Velikovecu, Pliberku, Prevaljah in Guštanju in nemčurji s strojnimi streljali na jugoslovanske vojske in civilno prebivalstvo.

Nimamo več upanja, da bodo merodajni ljudje posneli iz omenjenih dveh nesrečnih katastrof potrebni naukovi za bodočnost. Pribijemo le golo resnico, da imamo v mariborski okolici več narodno zavrednih občin, v katerih se je odzvetje orožja izvršilo s tako strogostjo, da niti eden najboljših mož ni opremljen z navadnim samokresom.

Temu nasproti pa smo prepričani, da so Nemci in nemčurji v Mariboru pripravljani na odpor in so vsestransko oboroženi še v veliko večji meri, nego so bili nemčurji na Koroškem pri zadnji katastrofi.

Naše vojaštvo stoji sicer krepko na braniku in bi znalo s trdo pestjo braniti čast jugoslovanskega Maribora, vendar pa eventualne nedolžne žrtve niso izključene, ako pristojne oblasti ne bodo v najkrajšem času izvršile v Mariboru stroge preiskave in odvzele orožje vsem nezanesljivim in naši državi ter našemu zdravju in imetju nevarnim elementom.

Ne zaupajmo torej gadom, katerim še nismo odvzeli strupenega žela!

Jubilej dela.

Dne 15. junija 1919 bo praznovalo slovensko krščansko-socijalno delavstvo 25letnico svoje ustanovitve. Zgodovinski dopadek se je zgodil tako-le:

Dr. Kreka, ki je bil takrat stolni vikar, je naprosilo delavstvo ljubljanske predilnice, da je maševal na Šmarni Gori. Po cerkvenem opravilu se je zbral delavstvo na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro, kjer je dr. Kreka vprašal delavstvo, če bi ne bilo v Ljubljani mogoče katoliško delavsko društvo. Gostilničar je odgovoril: „Da, gospod doktor!“ — Čez nekaj dni se je naša organizacija ustanovila in se je po njej izvedlo demokratiziranje našega ljudstva po načelih krščanske pravice.

Sklenili smo, da se srebrni jubilej organizacije katoliške delavske demokracije dne 15. junija t. l. slovesno praznuje. — Ker je naše delavstvo izpostavljeno največjemu nasilstvu in agitaciji od strani nekriščanskih struj, naprosamo vse naše organizacije, da se po svojih zastopnikih in če le mogoče korporativno udeležijo srebrnega jubileja našega katoliškega delavstva in tako osokolijo naše delavstvo v nadaljnjem njegovem težavnem boju za naše najsvetejše verske in narodne svetinje.

Sporoč našega srebrnega delavskega dne se je določil tako-le:

Na Šmarni Gori:

- Ob 9. uri dopoldne slovesno cerkveno opravilo.
- Po sv. maši prvi slovesni tabor pred cerkvijo na Šmarni Gori.
- Izredni občni zbor Jugoslovanske Strokovne Zveze za delegate organizacij JSZ v meznariji, 2. nadstropje.

Popoldne:

Slavosni ljudski tabor in veselica na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro.

P. n. vodstvo se naproša, da naj do dne 31. t. m. naznani podpisani organizaciji, če se udeležijo našega slavlja, kakor tudi kaj in koliko ljudi pride ob tej priliki v Ljubljano. Udeleženci naj prinese jestvine seboj. — Prihod in število udeležencev moramo znati zato, da se priredi eventualno v Ljubljani za nje pozdravni večer.

Vse dopise v tej zadevi prosimo pošiljati na naslov: Jugoslovanska Strokovna Zveza, Ljubljana — Jugoslovanska tiskarna.

Spominu našega dr. Kreka smo dolžni, da slovesno proslavimo 25letnico slovenskega krščansko-socijalnega delavstva!

Jugoslovanski krščanski delavski pozdrav!

Predsedstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani, dne 15. maja 1919.

Mariborsko okrajno glavarstvo na „delu“

1. Iznalo je okrajno glavarstvo v Mariboru v Nemško Avstrijo Franca Drobna, prejšnji oročnik v St. Ilju v Slov. gor. Kakor se je izvedelo, je bil imenovani že sprejet v službo Nemške Avstrije, pa se je še vedno potikal po Jugoslaviji.

2. Pod državno nadzorstvo se je postavilo vse premoženje nemškega Schulvereina na Dunaju, ki se nahaja v občini Sv. Lenart v Slov. gor. Za nadzornika se je imenoval dr. Milan Gorišek, odvetnik v Sv. Lenartu v Slov. gor.

3. Nadalje se je postavilo pod državno nadzorstvo premoženje, poslopja, podjetja in zemljišča na ozemlju Slovenije sledečih gospodov, bivših članov poprejšnjega odbora Okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici: 1. Emil Weigel, gozdar, graščina Bistrica; 2. Hermann Strassgütl, trgovec in posestnik, Slov. Bistrica; 3. Ivan Katz, gostilničar in posestnik, Slov. Bistrica; 4. Josef Machoritsch, gostilničar in posestnik, Peklo; 5. Stefan Rudolf, posestnik, Spodnja Polskava; 6. Engelbert Sicherl, trgovec in župan, Spodnja Polskava; 7. Karl Sima, trgovec in posestnik, Peklo; 8. Karl Zimmer, inšp. juž. žel. v p., Peklo; 9. Franc Steinklauber, tovarnar, Pragersko; 10. dr. Hermann Wiethaler, notar, Slov. Bistrica; 11. dr. Oskar Orosel, odvetnik v Mariboru. — Za nadzornike so se imenovali za gospode pod 1, 2 in 3 g. dr. Urban Lemeš, odvetnik v SL

Bistrici; za gospode pod 4, 5, 6, 7, 8, 9 g. dr. Jožef Pučnik, odvetnik, Slov. Bistrica; za gospode pod 10 in 11 dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru.

4. Radi tihotapstva in nedovoljenega prestopa državne meje so bili v zadnjem času od okrajnega glavarstva v Mariboru kaznovani z zapadom iztihotapljenega blaga in denarno globo: Železničar R. Benke 50 K; Niess Karl, Ernovž, 5 K; Jožef Lachenbach, Dunaj, 2000 K; Nerat Barica, Zagreb, 10 K; Kormann Ignac, Ljubljana, 10 K; Jožef Sammer v Mariboru 10 K; Josip Riharič, Lipnica, 75 K in 10 dni zapora; Herič Ivan, Ljubljana, 40 K; Betti Glavač, Maribor, 10 K; Spickermann Eric, 5 K; J. Kugler 20 K; Struckl Pavla, Maribor, 20 K; Ivan Tausend Schön, Straže, 100 K; Repovečki Božidar v Zagrebu 100 K; Radović Milivoj, Zagreb, 100 kron; Muhič Anton, Pesniški dvor, 10 K; Halb Avgust v Gradcu 100 K; Jožef Novak, St. Rupert, 50 K; AL Urdih, St. Rupert, 35 K; Mulič Franjo, Litija, 25 K; Jiravec Vencel, Gradec, 100 K; Fekonja Friderik, Gradec, 100 K; Franc Lašič, Rače, 3000 K; Roza Proppe, Karčovina, 200 K; Čurin Ivan, Godeninci, 600 K; Alojz Strassnitzky, Straže, 500 K; vsak po premoženju in zaslužnju.

Naše meje.

Meje Jugoslavije še niso končoveljavno določene. V Parizu so prišli do prepričanja, da morajo ugoditi željam in zahtevam Slovencev ne samo glede Štajerske, temveč tudi glede Ogrske in Koroške. Prvotno so v Parizu na italijanski pritisk določili, da naj Prekmurje ne pripade Jugoslaviji, na Koroškem bi naj bilo ljudsko glasovanje, katero bi naj odločilo, kako daleč bi naj šla na Koroškem meja. Vsled neumornega delovanja jugoslovanskih zastopnikov v Parizu, med katerimi se nahajajo štajerski rojaki: dr. Zolger, dr. Kovačič, dr. Slavič in dr. Vošnjak, se je posrečilo spraviti vprašanje naših severnih mej v zopetni pretres. Po poročilih, ki prihajajo te dni iz Pariza, je posneti, da pripade Prekmurje in Slovensko Koroško ter Štajersko severno od Špilja kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev in sicer brez ljudskega glasovanja. Nemoi se sedaj posvetujejo v mestecu St. Germain pri Parizu, kaj bi storili, ali bi podpisali mirovne pogoje — ki so zelo trdi — ali ne. Odločitev bo padla najbrž še le prihodnji teden.

Naš poročevalec nam piše te dni iz Pariza: „Mirovna konferenca gre proti koncu. Dela se pa še te dni najhuje. Odločuje se usoda Slovencev. V resnici ne stojimo tako slabo. Zlasti je gotovo naše vse, kar imamo vojaško zasedenega. Vrli vojski, ki ste nam priborili ugodnost, vztrajajte še nekoliko, ohranite mir, red in disciplino v domovini. Slovenci, bodimo složni in edini! Imamo še veliko sovražnikov. Zato se obračamo tudi proti Bogu, vladarju vseh narodov! „Ako Gospod ne zida hiše, zastoj se trudi zidarji.“ Molimo te dni, ko padajo zadnji sklepi o slovenski usodi, k Bogu, da nam ohrani in ugodno ustvari našo novo domovino!“

Nekdaj in sedaj.

Sedemdesetletnica, kar so odpravili batine. — Spominjamo se vsakovrstnih jubilejev, toda enega jubileja se ni spominjal še nihče. Nedavno je preteklo 70 let, kar so pri gospodkah na Slovenskem odpravili batine. Ko so zavladali nad našim ljudstvom nemški gospodje, je bilo važno sredstvo za vzdrževanje njihove oblasti zlasti tudi batina. Ko so pa leta 1848-49 odpravili graščinske pravice, so ob enem odpravili tudi batine pri somnjah. A mislite, da je bilo to našem ljudstvu všeč? Kaj še! Navadilo se je batin, da jih le težko pogrešalo in je vzdihovalo po njih. Kakor pripovedujejo takratne ljubljanske „Novice“, se je zgodil sledeči slučaj:

Te dni pride nek kmet k enimu gospodu in ga tako-le nagovori:

K. So pač slišali, kaj se je nerodniga pri nas primirilo? So pa tudi slišali, kaj so z enim teh gerđunov storili? Zaperli so ga za dva dni, potem pa so ga spustili, brez da bi mu bili kaj dali po r—; to vendar ni prav, de take gerđobneže nič s palico ne pokore.

G. Kaj ne veš, da je to prepovedano?

K. O to ne more biti, kdo je prepovedal?

G. Postave so take.

K. Kdo je take postave dal?

G. Le-ti gospodje, kteri zdaj postave delajo.

K. Slišijo! To je slabo; če je tako, potlej smo pa vsi proč. Zakaj če se gospoda še tako skrega, se vendar nobenkrat ne stepe. Ako pa med nami najmanjši preprij vstane, se koj stepemo. Zato ni treba, da bi gospoda topli, kmet pa mora tepen biti, če kaj pregreši, sicer postave ne zapopade. —

Takšno je bilo naše ljudstvo v onih starih dobrih časih.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Danes smo zvedeli iz Urmoza, da sta bila naglo prestavljena č. g. kaplana Krusič in Vrečko, ki sta dne 8. maja vodila vojaške oddelke pri Slovenjgradu in preprečila, da Nemci z oklopnimi avtomobili niso mogli prodrati do mesta. Poizvedovali smo, kaj je na tej govoric in izvedeli, da ne odgovarja resnici. Res je samo, da je polkovnik Raktelj denunciral omenjena duhovnika pri škofiji, da sta boljševiskega duha, šuntata ljudstvo E plenjenju nemških posestev in k sovraštva ter

nemirom in zahteval, naj ju skozi takoj prestavi, če ne, ju bo polkovnik sam postavil pred preki sod. Omenjena gospoda sta za vedo izročila advokatu in g. polkovnik bo imel čast, da se bo zagovarjal pred sodnijo radi obrekovanja. Nam se pa zdi, da cela stvar diši ne po boljševiskem, nego po c. kr. avstrijskem duhu. Preki sod je saperbolsko resna stvar, s katero ni mogoče nič paktirati. Ali sta omenjena gospoda res zagrešila kaj takega, kar spada pod preki sod ali pa nista. Ako sta zagrešila, ju mora gospod polkovnik (seveda ako je za to on kompetenten) postaviti res pred preki sod, ako pa nista, ju nima za hrbtom denunciirati. Toliko bo že vedel, da preki sod ne spada v kompetenco škofa.

„Lakota slave, blaga, vleče pisarja drugam.“
S tem pričeno za vedo, katero bomo zasledovali z železno doslednostjo prav do konca — a to je: očiščjenje oficirskega zbora. Mi smo prijatelji vojašine, ker vemo, da nam je potrebna in bo potrebna tudi še v doglednem času. Ako smo pa njeni prijatelji, smo tudi pripravljeni doprinesti zanjo vse potrebne žrtve. Toda, mi zahtevamo tudi, da mora biti vojaštvo v polni meri sposobno vršiti svojo dolžnost. Dogodki poslednjih časov so pa pokazali, da temu ni tako. Treba je pred vsem temeljito izčisti oficirski zbor in poslati iz njega tja v lačenbergarsko Avstrijo vse, katerim se ne gre za sveto prepričanje, ampak samo za slavo in denar. Preveč že smo na Koroškem žrtvovali dragocene krvi naše navdušene mladine, da bi se nadalje prizanašali.

Današnje številko Slovenskega Gospodarja smo radi praznika izdali že v torek. Sklep uredništva je bil v torek dopoldne, raditega pozneje došlih dopisov ni bilo mogoče več objaviti. — V petek izide, kakor navadno, »Straža« a samo na štirih straneh, ker počiva na praznik vso delo v tiskarni — Uredništvo.

Bratovščina N. lj. Gospe presv. Srca v baziliki Matere Milesti obhaja v soboto 31. maja svoj glavni praznik s pridigo ob pol 6 in slovesno sv. mašo za vse žive in rajne ude ob 6. uri.

Poroka. V ponedeljek dne 26. maja se je v Št. Lju poročil Janez Bauman, veleposesnik in cerkveni ključar v Št. Lju v Slov. goricah z Jožefo Šalhamer, posednico v Št. Lju. Novoporočenecema obilo božjega blagoslova!

Izpremembe v učiteljstvu. Ivan Sprachmann, glasbeni učitelj na učiteljski v Kastvu, je imenovan za začasnega strokovnega učitelja na dekliški meščanski šoli v Ptuju; Štefanija Jerše, roj. Pernat, je imenovana za začasno učiteljico na nemški ljudski šoli v Ptuju. Premeščeni so: učiteljica na vadnici bivšega deželne učiteljskega v Mariboru Marija Rozman začasno za strokovno učiteljico na dekliško meščansko šolo I v Mariboru; Alojzija Kocmut, učiteljica na nemški ljudski šoli v Ptuju, za začasno strokovno učiteljico na dekliško meščansko šolo v Ptuju; Ivan Mohorko, nadučitelj na Blanci pri Sevnici, za učitelja v Limbušu; Vinko Stopar, učitelj v Št. Lju pri Velenju, za učitelja in šolskega voditelja na petrazrednici v Velenju; Marija Koprivic, roj. Šumenjak, učiteljica pri Sv. Ani v Slov. gor. za učiteljico na Sevnici; Ljudmila Sepe, učiteljica za Polžniku za učiteljico na ljudski šoli v Marbregu. Začasno je nameščena Ljudmila Urb, začasna učiteljica na deški ljudski šoli pri Sv. Jakoba v Trstu, za učiteljico na petrazrednici pri Sv. Juriju v Slov. goricah.

Oddaja orožja. Izšla je vladna naredba, ki določa, da se pod kaznijo do 200 kron in do 10 dni zavora prepovedano imeti raznovrstno orožje, kot samokrese, puške, brzkrese itd., brez tpa devnega orožnega lista, mora isto takoj oddati.

Tovarna kvasa v Račah nam piše: »Našim cenj. dolgoletnim odjemalcem naznanjamo, da jim ne smemo kvasa poslati, ker je ves izdelek kvasa od deželne vlade zaplenjen, ter smemo samo onim gosp. odjemalcem kvas pošiljati, kateri se ushajajo v razdelniku okrajnih glavarstev. To naznanjamo raditega, ker nam je nemogoče vsakega posamezno obvestiti. Tovarna kvasa. Rača«.

Opoved službe. Izšla je naredba, ki določa, da ne more odpovedati službe službodajalec službojemalcu, ako je bil vpoklican k orožnim vajam in tudi ne uslužbenec svojemu službodajalcu.

Ali naj se odzovejo k orožnim vajam tudi gospodarji in kmetski sinovi? Da! In zakaj? Zato ker potrebuje domovina sedaj pred vsem vojake. Res je tudi potrebno, da se obseja polje in se skrbi za gospodarstvo, pa kaj ti pomaga, če ostaneš doma in svoje polje še tako pridno in skrbno obdelas, če bo pa prišel tujec sovražnik, in bo on žet, kar ti vsejš, in bo on pojedel, kar ti pridelas, kakor se godi zdaj na Koroškem. — Koroški begunec.

Državno posojilo, katerega podpisovanje je podaljšano do 30. maja nudi poleg visokih obresti tudi to ugodnost, da se bo imejitelju državnega posojila pri zamizanju kron z dinarji na vsakih 100 kron izplačalo 5 dinarjev več kot drugim.

Cudno. Za staro Avstrijo, ki je nam bila vedno trda mačeha, so se naši možje in fantje štiri leta junaško borili, za Jugoslavijo, ki nam hoče postati

prava mati, pa se mnogi nočejo postaviti. Zahtevajo od nje vse mogoče, a sami nočejo za njo nič storiti. Manjka nam še prave ljubezni do domovine. Pač ni za nas častno, da so moral priiti k nam srbaki bratje sračiti naše meje in vzdržavati red v deželi naši! Kdor se noče sam boriti za svojo domovino, je ni vreden! — Koroški begunec.

Novi katoliški župnik v Beogradu. Za katoliškega župnika v Beogradu je imenovan Jakob Pašalić, bivši gvardijan frančiškanskega samostana v Gorici pri Livnu.

Razpis službe okrož. zdravnika. Deželna vlada za Slovenijo razpiše službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Slovenjgradec, h kateremu spadajo občine Staritrz, Golavabuka, Št. Janž, Lagen, Šmartno, Sv. Miklavž, Otiški vrh, Pameča, Podgorje, Razbor, Seie, Vrhe in Slovenjgradec s sedežem v Slovenjgradu. Prošnje je vlagati do dne 1. junija pri zdravstvenem oddelku deželne vlade v Ljubljani.

Pomanjkanje papirja v Budimpešti. Radi velikega pomanjkanja papirja v Budimpešti je vlada ustavila izhajanje večine časopisov. Od zdaj naprej izhajajo samo 4 jutranji in 2 večerna lista. Poleg tega pa sprejemajo časnikarji vseeno plače pod pogojem, da so na razpolago komisarijatu za duševno delo.

Vseničilišče v Ljubljani. Te dni se je otvoril v Ljubljani visokošolski tehnični tečaj, ki je nekak pričetek tehnične visoke šole v Ljubljani. Istočasno je prišlo te dni iz Beograda sporočilo, da se otvori v Ljubljani medicinska fakulteta.

Kako je glede zavarovanja. Dan za dnevom dobivamo vprašanja, kaj je z zavarovalnicami. Ljudje se bojijo, da bi jim nemške ali spleh tuje zavarovalnice v slučaju nesreče ne izplačale zavarovalne svote. Vsak bi se sedaj rad dal zavarovati pri kakih domači slovenski zavarovalnici. Še enkrat povdarjamo, da je mogoče od stare zavarovalnice odstopiti se le tedaj ko poteče pogodbena doba. Pri nekaterih zavarovalnicah znaša taka doba 10 let. To določilo je zabeleženo v zavarovalni knjiznici ali na polici. Od nekaterih zavarovalnic pa se lahko odstopi, kadar kdo hoče. Poskrbljeno pa bo da bodo morate tuje zavarovalnice v slučaju nesreče izplačati zavarovalno svoto. Na vsak način pa je bolj varno in priporočljivo, da dajo naši ljudje svojo lastnino ali svoje življenje zavarovati pri domači, in edini slovenski zavarovalnici; Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, katere ima svojo glavno zastopstvo v Celju (Breg). Tudi za Maribor name rava Vzajemna zavarovalnica ustanoviti posebno zastopstvo.

Vlak iz Ljubljane na Dunaj. Osební vlak ki pripelje ob 3 pop. iz Ljubljane v Maribor, vozi ob 3.30 iz Maribora proti Dunaju. V Špilju se vrši še prejkostej natančno preiskovanje potnikov.

Gospodarske novice.

Čebelarški shod v Tinjah se vrši v nedeljo, dne 1. junija ob 3. uri popoldve v šoli. Obenem se ustanovi čebelarška podružnica, za tamkajšnji okoliš. Po zborovanju sledi praktično razkazovanje pri čebelnjaku Fr. Ačko. Na shodu govori čebelarški potovalni učitelj Jurančič.

Čebelarški tečaj. Kmetijska šola na Grmu priredi dne 11. in 12. junija t. l. dvodnevni čebelarški tečaj s sledečim sporedom: Življenje in oskrbovanje čebel. Sovražniki in bolezni čebel. Roji. Vzgoja matice. Čebelarске potrebe. Tečaj se prične 11. junija ob 2. popoldne.

Knjigovodstveni tečaj. Kmetijska šola na Grmu priredi dne 10., 11. in 12. junija t. l. tridnevni knjigovodski tečaj s sledečim sporedom: Pomen knjigovodstva. Inventara početkom in koncem leta, tekoče knjigovodstvo, račun čistega dohodka in naznanilo za dohodninski davek. Tečaj se prične dne 10. junija ob 2. popoldne. Kdor se želi udeležiti enega izmed teh tečajev, naj se priglasí do 8. junija pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novomesto. Revnejšim da ravnateljstvo brezplačno prenočišče na razpolago.

Triletna žrebica lepe pasme je napredaj v Zlati tihah pri Št. Janžu na Dravskem polju. Več se izve v gostilni Turek pri Št. Janžu na Dr. polju. Cena po dogovoru.

Modra galica došla. Kmetijska družba v Ljubljani je cena zvišala od 6 K na 6 K 50 v, kar je bilo razglašeno tudi v družbinem glasilu »Kmeto vatec« v št. 9. Votnji stroški znašajo za 1 kg 15 vin. V sled tega je treba doplačati za vsaki kg še 65 v oni, ki so naročili galico se pozivljajo, da od naročnikov še poberejo povisek po 65 v od kg, in potem pošljejo s tem denarjem kakor tudi s potrdilom v prvotno vplačanem znesku po modro galico. Prinesti je seboj vsaj dve vreči ali žaklja.

Brez potrdila o vplačanem znesku se galice ne dobi! — Okrajni zastop Maribor.

Demobilizacijski materijal. Komisija za razdelitev demobilizacijskega materijala je v četrtek, dne 22. t. m. razdelila več vagonov desk, železnih tračnic itd. Na razpolago je še okoli 20 sadnih stiskalnic in večja množina sodov, strešne lepenke in nekaj samotae opeke. Priglass sprejema okrajno glavarstvo v Mariboru.

Sekanje v gozdih, ki padejo pod agrarno reformo. V mnogih krajih se je zgodilo in se še dogaja, da ljudje hodijo v gozde, ki padejo pod agrarno reformo in tamkaj jemljejo drva in celo sekajo. Deloma se to vrši z zlobnim namenom, deloma so pa med njimi tudi taki, ki res mislijo, da imajo sedaj pravico hoditi v večja gozde po les, ker bodo ti gozdi razlašeni. Vsled tega se s tem vsakdo javno svari, naj se ne spušča v take korake, kajti s prehodnimi odredbami ministrstva od 25. febr. 1919 št. 11 Sl. Nov je pač rečeno, da se večja gozdna posestva razlašajo in da se podržavijo, nikjer pa ni rečeno, da bi se smeli ljudje sami pravico iskati in brez dovoljenja se kati in drvariti. Če tudi je danes lastništvo veleposesnikov spremenjeno, vendar ostane samolastno poseganje v gozdeve talvina, katere bo z vso strogostjo kaznovana. Vabijo se tudi kmetovalci sploh, da sami čuvajo, da ne zaidejo v graščinske gozde tatovi, kajti če pride do tega, da pridejo gozdi v javno dobro, bo kaj malo gozda ostalo, ako ga bodo poprej ljudje izsekavali. Kmetje, kateri potrebujejo kaj lesa za popravila v svojih poslopih in v gospodarstvu sploh, naj se obrnejo na dotične oskrbavke oziroma nadzornike in prošijo za les po zmerai ceni. Tatove pa naj se kot škodljivce javnih interesov ovadi.

Osebná dohodnina — vprašanje na davčno oblast v Ptuju. Iz ptujске okolice se nam piše: Zadnji čas se toliko govori e previsoko odmerjenim osebnó-dohodninskim davkom. Gospod dr. Kukevec brani pri tem jugoslovansko davčno upravo in napada našo stranko in naš list. Mi pa vemo še kaj drugega. Pred dvema mesecema se je oglasil pri nas uradnik davčnega oblasti v Ptuju in je zagovarjal nekega posestnika, da mu naj natanko poroča o gospodarstvu vseh posestnikov, koliko so pridelali vina, žita itd.; obljubil mu je celo obresti od davka, ki ga bodo plačali posamezni posestniki. Ali je to jugoslovansko? Obresti od davka ni dajala niti nam okrajna sovrážna avstrijska davčna uprava! Ptujsko okrajno davčno oblastvo pa vprašamo: Kdo je poslal dotičnega uradnika na deželo? Kdo mu je dal sramotni ukaz, da naj stika za dohodki posameznih posestnikov? Ali merda finančni poverjenik? — Druga resnica: Še le pred dobrim mesecem so dobili župani ptujskega okraja strogi ukaz, da morajo prečati o gospodarskih razmerah svojih posestnikov; če ne ustrežejo ukazu se jim zapreti kazen. In strahopetni župani so res povpraševali, koliko je pridelal ta vina, oni pšenice, koliko ima ta krav, oni svinj itd. Vprašamo zopet: Kdo more županstvom kaj takega ukazati? Ali se je to storilo z vednostjo poverjenistva za finance? Ali pa je davčna oblast postopala samovoljno? — In vse to se vrši v novi svezobodni Jugoslaviji. Bolj naša davčna uprava ni mogla ponižati slovenskih županov kakor z ukazom da naj bodo špiceini v domači občini. Le tako naprej!

Plačevanje davkov potem čekovnega urada v Ljubljani. Davki se lahko sedaj zopet plačujejo potem poštuh uradov, pri čemur se naj rabijo izključno položnice poštnege čekovnega urada v Ljubljani, ki se dobijo pri davčnih uradih. Kmalu se bodo dobivale davčne vplačilnice tudi pri poštih uradih samih.

Neprestana žetev. Na svetu je neprestana žetev. V januarju žanjejo v Argentini, Čile, Avstraliji, Novi Zelandiji, v februarju v Indiji, v marcu v Gornjem Egiptu. V Meksiki, na Kubi, v spodnjem Egiptu, Siriji, Perziji, Mali Aziji žanjejo v aprilu, v naslednjem mesecu v severni Ameriki, v nekaterih delih južne Amerike, na Japonskem in Kitajskem, v juniju v Italiji, južni Afriki in zapadni delih Združenih držav, v juliju v Podonavju, severni Franciji, južni Rusiji, Kanadi; v Nemčiji in Angliji žanjejo v avgustu, enako v Belgiji in Holandiji. V septembru žanjejo v Rusiji in Skandinaviji, meseca oktobra v Peru, novembra v južni Afriki, v decembru pa v južni Avstraliji. Tako ni dneva, da bi srp ne pel. Le po lastni krivdi človeštvo nima kruba.

Zlatonosne rude v Srbiji. Zlatonosne rude se nahajajo v Srbiji v kvadžinskem in požarevskem okrožju in to med Nesevicno in Majdanekom. Ena koncesija je izdana za kopanje teh rud l. 1908 neki rudarski družbi na prostor 7500 ha, a drugo dovoljenje se je izdalo l. 1902 v takozvanem kraju »Blagojev kamea« za prostor 410 ha. Poleg

tega se nahajajo zlatonosne rude v bližini mesta Rane ob Donavi, Bele Pisanke na področju se verne strani Kopaonika, Leli Zovarsa in obrežju Črne reke poleg Timestka.

Izvoz živil iz Jugoslavije. Naš trgovinski ministar je dovolil izvoz sliv, češpelj in starega krompirja v neomejenih količinah.

Cene soli in petroleju. Uprava državnih monopolov v Beogradu je določila za celo državo SHS sledeče cene, ki stopijo v veljavo s 1. junijem t. l.: kuhinjska sol zdrobljena 126 kron za 100 kg, morska sol 112 K za 100 kg, industrijska in živinska sol 61 K za 100 kg. Petrolej velja 378 K za 100 kg.

Prve letošnje črešnje so prodajali na ljubljanskem trgu že pretečeni teden.

Razlastitev veleposestva v Slavoniji se je že pričela. V virovitiškem okraju so razdelili že okrog 4500 oralov take zemlje med kmete.

Oddaja žveplove moke za zatiranje grozdne plesnobe. Slovenski kmetijski družbi se je končno vendarle posrežilo kupiti v Trstu veliko množino najfinije žveplove moke. To je že tretja sklenjena kupčija, ki bo morda sedaj vendarle držala. Prodajalec je obljubil z odpošiljavo takoj priti. Družba mora plačati kupljeno žveplo moko v čekinih po 20 frankov, ki stanejo po 140 K. Žveplova moka se bo oddajala vinogradnikom kilogram po 6 K samo v celih vrečah po 50 kg, iz skladišča v Ljubljani ter prosimo vinogradnike, da jo po možnosti skupno naročajo potem družbenih podružnic, zadrug, županstev itd. Denar za naročila je naprej pošiljati. Žveplo se odpošilja na odgovornost naročnika. Doslej došla naročila se takoj zviše, ko dojde blago v Ljubljano. Naročitve na žveplo je brez odloga prijaviti, drugače družba preostalo prav kmala naprej prodaja na Hrvaško, v Slavonijo, v Banat, v Bačko in v Srbijo, ker ji nobena zalega ne sme preostati, kajti drugo leto bo žveplova moka gotovo za polovico cenejša in v skladišču ležeča izgubi potrebno fi-nost za žveplanje trt. Naslov za naročila: Slovenska kmetijska družba v Ljubljani.

Vojaška živina za kmetovalce. Izdana je naredba vlade v Beogradu na vsa vojaška poveljništva, ki razpolagajo z zadostnim številom živine, naj jo dajo na razpolago našim kmetom v svrhu obdelovanja polja. Kmetje, ki so oddaljeni od vojaških poveljstev nad 10 kilometrov, morajo prinesiti potrdilo oblasti da jim je pomoč potrebna in da so v stanu prebranjevati živino in vojske ter plačati vladi 1 dinar dnevne odškodnine.

Dopisi.

Kamnica pri Mariboru. Prejšnji petek so našli tik ob bregu potoka v bližini Vedenikove gostilne otroka moškega spola, katerega je neznana mati odložila, da se ga ali osmilijo dobri ljudje, ali pa da glava umrje. O starih najdeščkah se govori različno. Neke tobašnja gestilna je v zadnjem času postala zbirališče mnogih tukajšnjih najstrupejših nasprotnikov naše mlade države.

Sv. Peter pri Mariboru. V časnikih je stalo: Osepence so se pojavile 1 slučaj v N., 3 slučaj v Hrenci itd. Ti trije slučajji so za obitelj Hler nad vse žalostni — umrli so ji namreč mati in dva sinova. Bog nas obvaraj takih slučajev! — Dne 22. t. m. smo pospremili na Goro k večnemu počitku č. sestro M. A. Kantaro Zafošnik bivšo predstavnico tukajšnjega samostana in gospodinja Marijo Fuher. Č. s. Alkantara je trpela nad 7 mesecev. In ko se je približalo njeno življenje k zatonu, zbolela je naglo blaga gospodinja Marija Fuher, kakor bi se ji mudilo, da umrje isti dan ko s. Alkantara, kajti bili sta si v življenju veliki prijateljici. Pogreb č. sestri je vodil g. stolni župnik in dekan Franc Moravec; spreveda so se udeležili poleg velike množice domačinov tudi dva franciškana, č. sestri iz Maribora in sorodniki pokojne. Bog bodi milostljiv plačnik obema!

Sv. Lovrenc na Drav. polju. V nedeljo, dne 18. majnika, je po večletnem mukopolnem boju hajo izdihnili svojo mučeniško dušo gospa Matilda Šorn, vdova po bivšem tukajšnjem nadvojvodu Francu Šorn, ki je lani leto istako po hudi bolezi umrl v bolnišnici v Gradcu. To je že četrta žrtv v Šornovi rodbini. Iskrveno sožalje hčerki Gizeli in sinu Rudolfu, ki sta sedaj ostala sama. Rajno, vzorno katoliško mater in dobitnik pa čramimo v blagem spominu. Bog ji bodi bogat plačnik!

Zlatoličje pri Sv. Janžu na Dr. polju. Na gostiji Kacijan v letan se je pri hitaciji skupaj nabralo za koroške begunce, ki jih je nemško zverstvo oropalo vsega in pregonalo od doma. 110 K. Bog povrni dovolcem, novoporočencema pa obilno srečo podeli!

Na Koroškem grmijo topovi.

Iz poročil, ki jih dobivamo te dni iz Koroške posnamemo, da so se na Slovenskem Koroškem razvneli zepet arditni boji. Cela črta od Sobota do

Železne Kaple je v ognju. Splošno se nam zgotavlja: Bodite mirni, dogodki se sučejo za nas ugodno.

Položaj na črti Sobota—Špilje—Radgona.

Med Nemci vlada prepričanje, da bomo Jugoslavo prodrli preko demarkacijske črte. Bojijo se nas. Zategadelj se oborožujejo za odpor. Vse ljudi na nevtralnem ozemlju so oborožili. Od vedredostajne strani se nam je zatrđilo, da ni prav

nobene nevarnosti za Slov. gorice. Nemci enstran. Mare so zadovoljni, da jih mi ne napademo. Strahno jih boli, da cmureško mostišče nimajo več v svojih rokah.

Nemci hočejo razrušiti Št. Janž pri Dravogradu.

Slov. Gradec, 26. maja.

Sem begunec že od 6. t. m. Nisem dobil nobenega lista po pošti, ker sem dom zapustil, pa malo kdaj sem mogel priti v kraj, kjer bi bil list na razpolago, šele nekaj dni sem Slov. Gradcu. Tu sem zvedel, da še o Št. Janžu nimate poročila. Jaz sem videl dne 21. maja ta kraj. V celji žup

niji se vrše vedno hudi boji, najbolj je trpela vas Št. Janž. Poškodovane so od granat 4 hiše, med njimi najbolj cerkev in župnišče, katero je bilo tudi docela oplenjeno. Sovražnik obstrelava neprenehoma Št. Janž, baje ga hoče razrušiti za kazen za poraz Nemcev na znanem šentjanžkem shodu. Prebivalci so vas zapustili.

Podivjanost nemških vojakov na Koroškem.

Zavodnje pri Šoštanja, 25. maja.

Ljudstvo na Koroškem trpi strašno vsled surovosti nemških vojakov. V Mošici so pokradli vse posode in obleke iz cerkve. Hostije so razmetali

po tleh in jih poteptali. V okolici vasi Černe so polomili vse križe in v svoji brezbožnosti celo streljali na božje in Marijine kipe. Oblečeni v mašne obleke so brali na gnoju iz mašnih knjig. Ljudje so razburjeni do strajnosti.

Ptuj. V nedeljo, dne 1. junija bo v Narodnem domu v Ptuj ustanovni občni zbor konzumnega društva za ptujski politični okraj. Začetek je ob 10. uri popoldne. V oči gled težavnih, dan današnjih živlenskih razmer in splošnega izkoriščanja samo na plačo navezanih slojev, je pričakovati obilne udeležbe. Posebno so vabljeni g. duhovniki, učitelji, uradniki in drugi nemeščenci iz celega pol. okraja. Pravila so od 26. maja t. l. naprej v Narodnem domu na ogled. — Pripravljajni odbor.

Sv. Urban pri Ptuj. Na praznik Kristusovega vnebohoda se bo pri nas ustanovila Kmetijska podružnica; je pa tuji potrebna, da bo ožja zveza med 10 občinami obsežne župnije.

Ločič pri Ptuj. Veličasten spoved se je pomikal v nedeljo dne 18. maja iz naše vasi na hrib k Sv. Urbanu; dekleta v beli obleki so nesla svojo ljubo, v cvetu mladosti umrlo tovarišico Marijo Benko k večnemu počitku. Neusmiljena špaska bolezen jo je tako zgodaj in nenadoma iztrgala iz naše srede. Bog jo je hotel imeti pri sebi; zato jo je vzal v letih nedolžnosti iz hrupa nevarnega sveta in jo je presadil v družbo nedolžnih v nebesih. Bodi toraj srečna Micika, v hiši Očetovi in prosj tam za svoje potrte starše, za brata in sestro! Mi vsi pa, ki smo te poznali in ljubili, se zahvaljujemo v tvojemu imenu iz srca vsem mnogim od blizo in daleč, ki so te spremljali na tvojem začetnem potu v prvi vrsti trem demščim čč. gospodom in dragim pevcem, za vsi ljubezen in tolažbo. Vsem kličemo v tvojemu imenu: Bog plati in Marija! Tebe pa hočemo obrniti v zvestem spominu. Na svidenje pri Očetu v nebesih!

Sv. Božen v Slov. gor. Lotos se bo pobožnost »Vecne molitve«, dne 30. majnika obhajala v večjem obsegu kot mirovna pobožnost; pridigoval bo č. g. misijonar iz Družbe sv. Vincencija.

Trotkova v Slov. gor. Prejšnji teden smo sprejeli k večnemu počitku nad 80 let starega Franceta Ornik. Bil je vzorni gospodar ter na 40 let član občinskega in ubožnega sveta. Občani so ga sedaj kot prevzitarja iz hvaležnosti občansov volili za častnega občana. Bodi mu zamljica lahka!

Sv. Križ pri Ljutomeru. Kakor vsako leto, bo tudi letos sta procesija k Majki Božji Bistricki. Vodil jo bo salezjanec iz Salezjanskega zavoda v Veržeju. Dne 4. junija t. j. v sredo bo ob 4. uri zjutraj sv. maša v cerkvi pri Sv. Križu; po svet. maši se pomika procesija čez Cezanjeve Ormož, Vinico Ivanjci, čez goro Ivanjsico k Mariji Snežni na Hrvatskem. Takaj se bo prenočilo. Drugi dan, t. j. v četrtek bo še tukaj sv. maša in pridiga nato se nadaljuje procesija. K Majki Božji pridemo okoli 10 ure. Nazaj se gre v petek ob 10 uri v procesiji po isti poti in pride k Sv. Križu okoli 6 ure v soboto zvečer. — Franc Bratina, študijski mlajet.

Rogaška Slatina. Ustanovni občni zbor Čitalnice za Rogasno Satino in okolico na praznik vnebohoda Gospodovega, t. j. v četrtek ob 16. uri popoldan (po starem ob 4. uri popoldan) in sicer v vrtni dvorani hotela »P. šta« v Rogaski Slatini.

Od Sv. Križa tik Slatine nam pišejo: Dne 19. maja se je Simon Sket iz Nežib slovesno poročil z Jožeto Kmetek. Ob enem so njegovu starš

Andrej in Marija Sket praznovala zlato poroko. Na gostiji se je nabralo za afriške misijone 103 K. Bog živi!

Celje. Umrli sta bivši okrajni tajnik tukajšnjega okrajnega glavarstva Josip Kramberger ter hišni posestnik Jurij Skoberne. Bivši celjski župan in odvetnik dr. pl. Jabornik je zapustil Celje in se preselil v Nemško Avstrijo.

Dobrna. Prireditev »Bralnega društva« dne 25. majnika je dobro uspela. V njej so prvotrat nastopili, godci, pevke in igralci. Tako odločno voljo in složnost si ohranimo naprej, potem bomo napredovali. Čisti dobiček se je izročil domači društveni godbi, da se čimpreje poplača ves dolg. Začetek je bil dober, toda pri začetku nočemo ostati. Prireditev se v nedeljo 1. junija ponovi.

Trbovlje. Dne 1. junija v nedeljo po prvi maši se ustanovi v Trbovljah, v prostorih »Društvenega doma«, krajevsa organizacija Slov. Kmečke Zveze za župnijo Trbovlje. Govornik pride iz Ljubljane. Pričakuje se prav obilne udeležbe.

Maribreg. Bivši tukajšnji finančni rešpicent E. kateri je streljal na naše vojake in orožnike ko je prispela nemška patrolja v Maribreg in katerega so potem ušli in ga v Vuhredu zaprli, jim je srečno ušel čez mejo. Za plačilo so ga Nemci takoj postavili nekje na Koroškem. Ta E. je svojčas služboval pri sv. Lenartu, kjer je bil skoraj povsed sovraženi. Bil je zagriženi nemčur, čeravno rojen Slovenec in je on kakor tudi njegova žena, vedno zabavjal čez Slovene. Ob pravičju se je nestrkat prelevil v navdušenega Slovenca in je bil prvi ki si je pripel slov. kokardo. V veliko zadovoljstvo se ga višje oblasti prestavila in sicer v Maribreg, kamor bi spadal zaveden Slovenec, ne pa takšna propalica kot omenjeni E. Ia se za časa njegovega prejšnjega službovanja so se našli možje, ki so se zavezeli za in si er takšni, ki so se že prej prištevali med zarotnike. Njegova žena se še seveda nahaja na prostem in še ne hvajli, da je njen mož nastavljen v Nemški Avstriji. Ali bi ne bila tukaj dolžna pristojnih oblastim da se p omoženje omenjega zapleni, čeno in sin, pa izžene čez mejo v Nemško Avstrijo, katero tako ljubi. Pa saj pri nas se še bodo našli ljudje ki se bodo izdajalsko početje E. zagovarjali. Oblasti bodo še tako dolgo čakale da si bo svojo imovino spravil čez mejo, kamor bo potem pobrisala tudi se žena, za zabavo da je Jugoslavija tako garantna in popustljiva da še niti izdajalcem ne skrivljasu. — Od druge strani se nam še poroča o tem jansku, da je lantsko teto hotel težiti neko složitinjno samo radi tega ker se je izkazila da je nemški cesar »Viljem butle«, kar je seveda imela popolnoma prav. In še se po prošji složitinjnega gospodarja se ni tožba vložila. Par mesecev pred prevratom se je žena omenjenega E. pravila, da bo »v ndične bande« skoraj šla. Takšne gade redi Jugoslavija. In takšnih E. še je mnogo. Na jeziko zavedni Jugoslavoani a v srcu zakleti njeni sovražniki. Mnogo, mnogo je, še uradnikov ki pred prevratom slovenski niti znati niso hoteli, a jedo danes jugoslovanski krab.

Slovenski širite Slov. Gospodarja!